מתני' ביום הכפורים · מתחייב כרת: **גמ'** לאסורה באכילה · משום שחיטת שבת: ביומא · לא לחלל בשר חי: **ונסבין** מברית· כי היכא דעלה על דעתיה לומר דמתני' דפירקה רב דאסורה באכילה ליומא משום דקסבר תנאי' רבי יהודה היא דייק מעמא לקמן מדקתני שבת דומיא דיום הכפורים אלמא אסורה באכילה ליומא ג) ס"ל להא דמתניתין: **מי רבי יהודה** · מאיזו משנת רבי יהודה שמע רב דאסורה באכילה ליומא: **לא הדילועין** · התלושין: **ולא הנבלה** · אפילו מתה היום בשבת: **שאינה מן המוכן** · אתמול כשקדש היום לא היתה עומדת למאכל כלבים: **דלא ליתסר** · דלא אזדמנה לך: **הכא** · במתניתין נמי אתמול לא היתה עומדת לך כדמפרש ואזיל לקמיה דלגדל ולדות היתה עומדת ואסורה משום מוקצה ומוקצה אסורה מדרבנן: **כשהיא שחוטה** מבערב: מטורר דלאכילה עומדת: **לא כשחוטה** · כגון זו שלא שחטה אתמול ומסתמא לא הניחה על מנת לשחטה בשבת הלכך סברה כשקדש היום לגדל עומדת: **והא ליה לרבי יהודה ברירה** · ולא בהמה בתייה לו לאכילה לאחוה קיימא כי שחיט לה ביום טוב היכי משתרינן דלמא מאתמול דעתיה לגדל הוה: **הלוקח יין מבין הכותים** · לאשמועינן דכותים חשודין על התרומה ואינן כעמי הארץ שהלוקח מהן אינו להפרישן תרומה גדולה כדתנן (שביעית דף מה:) לפי שלא יומן כהן גדול בכל גבול ישראל ורלה שלין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלמא אתרומה לא קפידי ואשמועי' הכא דכותים חשודי אתרומה כדקתני שני לוגין שאני עתיד להפריש כו' ומשנה זו קודם תקנה דגזרו על יינם נסכים: **תומר שני לוגין כו'** · אם אין לו כליס להפרים (כו') לא שייכה חשיבה בלול שבת שאין שהות להפרים: **הרי הן תרומה** · בטוח למתה לוג: **ומיחל** · המעשר שני הוא ליל ויטול לתקנו באמירה בעלמא ולומר הרי הוא מחולל על משות שיש לי בתוך הבית לא הטירו לו חכמים לשתותו ולסמוך על הברירה אבל בתרומה ואחר מעשרות סמכינן אברירה ולאחר השבת כשיפרישם אמרינן הוברר הדבר שזו היא תרומה וזה לא שתה אלא חולין: **אלמא** לרבי יהודה ליה ברירה ומיהא שמא תרומה שתה:

מתני' *השוחט בשבת וביום הכיפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה: **גמ'** *אמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא הי רבי יהודה? א"ר אבא רבי יהודה הבבא היא דתנן *מחתכין את הדילועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן אלמא כיון דלא איתכן מאתמול אסורה ה"נ כיון דלא איתכן מאתמול אסורה, א"ל אביי מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לכלבים, הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת, בהמה בחייה לגדל עומדת, א"ה בהמה לרבי יהודה בי"ט היכי שחטינן? אמר לו עומדת לאכילה ועומדת לגדל: *נשחטה הוברה דלאכילה עומדת, לא נשחטה הוברה דלגדל עומדת, הא ליה לרבי יהודה ברירה. אמר לו אי נימא מתניתא *הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה. עשרה מעשר ראשון, תשעה מעשר שני ומיחל, ושותה מיד דברי ר"מ, רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין

התם

מחתכין את הדילועין לפני הבהמה: תומר לכל התורה כולה וי"ל דהתם בפרהסיא ולכל בלעגעא ומיהו למאי דמוקי רבי מאיר קקה ושדי"ל דמשום פעמ לחתך לא תביר מומר וכן משמע בפרק ב' לקמן (דף נ:) דאמר השותה לחתכהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ר"ל אמר מתרת ופירש בקונטרס מותרת באכילה והתם נבלת בר קטלא הוא כדאמרינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף מ:) דמודה ר"ל דבר קטלא הוא מידי דהוה אמתמהה לבר דהר מותר ושובחו בסייף ושוד אמרינן לקמן בסוף פרק שני (דף מא:) אפי' למ"ד אדם אוסר דבר שאינו שלו ה"מ עובד כוכבים אבל ישראל לעשורי בעלמא קא מכוין ופריך מב' אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיטתו פסולה ומשני הכא במאי עסקינן בישראל שומר והשתא כיון דמומר הוא בלא שום אחד מכל אלו תיפוק ליה דפסול אבל לי בחדא דומיא לא אמר לא אסר שחיטתו ליתא: **אמר** רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב הונא היכא דבכל דוכתי משמע דרב הונא היא גדול ממנו בפ"ש בערכין (ערכין דף מד:) דהוה מלעגר ליה רב הונא לחייא בר רב ובפ' הלוקח בהמה (בכורות דף כב:) דא"ל חייא בר רב לרב הונא רבי פרש לא תא דבריך": **ונסבין** מברייתא למימר רבי יהודה היא אבל לרבנן שרי בתחילה אפילו בו ביום ור"ת והא אין יכול למולחה בשבת ור"ל כגון שעבר ומלחה לא נמי בלא מליחה נמי שריא בתומלא אע"ג דאיכא לאו דדם הבלע בחבריה דהאמר בפרק דם שחיטה (בריתות דף כח:) ה"מ היכא דפרש לאון *אבל כל זמן שלא פירש מותר דמתוכה בפ' כל הבשר (לקמן דף קיט:) שהיו אוכלין בכד עד שלא נפלע דמו דחלבי ליה בחלא ה) ומיהו שרי ומליחה (ג) דלי חליחה אסור אינו נמי אסור דכי היכי דבלע ו) ואמר נמי התם *ככר שחתך עליה בשר לאוכלה אבל הבשר עצמו מותר ובפרק מפנין (שבת דף קכח:) גבי בשר תפל אסור לטלטל אמרינן דבר לוחץ שרי משום דחזי לאומלא ולקמן בשמעתין* אמר השותה לחולה בשבת מותר לבריא באומלא ומתוך כך נראה דבשר לגלי לא בעי מליחה כלל דדם האבריה שלא פירש שרי וכן אומר ר"ת ולא מבעיא כשנלגלה הבשר יפה ונפלע כל הדם מן הבשר דשרי ז) אלא אפי' לא נגלה כ"כ מותר ואע"פ שנפלע מבפנים אבל זה לגד זה אינו אסור עד שיפרוש לאון כדאמרינן *(בריתות דף כא) גבי ככר שחתך עליה בשר דאפי' מאן דאסר בשר אע"פ שלא יצא דמו עדיין *והא דאמרינן בפ' כל הבשר (לקמן דף קיג:) גבי רב שבת דמלח גרמא גרמא שרי מ"מ לא משום דפרים מהאי ובלע בהאי גיסא ובלע בהאי גיסא התם פרים לגמרי לאון מהאי גיסא קאמר והא דאמרינן בפ"ק דביצה (דף יא:) ושוין שמולחין עליו בשר לגלי לא משום דליתסר בלא מליחה אלא מנהג הוא למלוח בשר לגלי ובהקומץ רבה (מנחות דף כא:) דאמר מולחו וטופחו ומוזר ומולחו גרסינן אמר רבה וכן לקדירה ולא גרסינן וכן לגלי* : **מחתכין** את הדילועין לפני הבהמה· אומר ר"ת דמייירי ח)כשנתלש מן המחובר בשבת דומיא דנבלה שנתבלה בשבת וכ"ל לפירושו דאייר בענין שאין לאסור הדילועין לא משום שמא יעלה ויתלש ולא משום דלהוי כגרוגרות ולימוקין דתרי טעמי איכא לאסור דבר הנלקט מן המחובר דבריש ביצה (דף ג:) אסרינן פירות הנשרין משום שמא יעלה ויתלש ובריש אין לדין (שם דף כד:) גבי שובר כוכבים שהביא דורון לישראל אם יש מאותו מין במחובר אסור ופי' בקונטרס דאפילו רבי שמעון מודה דהוי כגרוגרות ולימוקין דמדלא לקטן מאתמול אקילינהו וכן נראה דבספק מוכן אייר טלה שמעתתא ואייר הכא כגון שיש לו בהמה דהוי מוכן לבהמה אפילו במחובר והא דאמרינן בפ' כל כתבי (שבת דף קכב:) דלא יעמיד אדם בהמתו על גבי מוקלה פי' עשבים שנתלשו בשבת הא פירש בקונטרס התם כגון שהיו עומדין בחיטורן במקום שלא לאוכמה יכולה לבא שם לא מי שמי הכא אייר ביושב ומצפה מתי יתלשו ובהמה שמי אייר ביושב ומצפה אם שמע שיתלשו תשיב לאוכמה וכן ל"ל על כרחך דהא בריש המניח בביצה (דף ג:) מוכח דכל היכא דאין יושב ומצפה אינו שמעון מוקלה וליכא למיחש שמא יתלוש אבל בדבר דבעי שמא יתלוש לא בפירות האילן שהם קלים להשיר ושוד דאדם מתאוה להם ומוכח וכן במשקה אמרינן שמא יתלוש אבל בדבר דבעי מרא וחלינא לא וכן דגים שנלוטו ב"מ דאסורין לא משום שמא יעלה אלא משום מוקלה כגרוגרות תדע דהא שובר כוכבים שמילא מים לבהמתו דסוף כל כתבי (שבת דף קכב:) ועשה כבש לירד בו לא אסרינן לישראל גזרה שמא יעשו ומה שמדמה לקמן שמא יסחוט לשמא יסחוט אפרש לקמן בע"ה ועוד יש לפרש דאייר בנתלשו מע"ש וכי תימא מאי לימומא קמ"ל דשרי למטרח באוכלא לו לשוייה אוכלא לרב הונא כדאיתא ליה בפרק בתרא דשבת (דף קנה:) ולרב יהודה כדאיתא ליה והא דלא תנא ליה התם גבי מי שבת סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין אם לא היתה נבלה מע"ש · גרסינן ולא גרסינן מעיין ע"ש כדמוכח בריש מס' ביצה (דף ג:) דקאמר גבי שבת סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין אם לא היתה נבלה מע"ש וכי תימא מאי לימומא קמ"ל דשרי למטרח באוכלא לו לשוייה אוכלא לרב הונא כדאיתא ליה בפרק בתרא דשבת (דף קנה:) ולרב יהודה כדאיתא ליה והא דלא תנא ליה התם גבי מי שבת אייר בהדי הדדי ט) : **אם** לא היתה נבלה מע"ש · גרסינן ולא גרסינן מעיין ע"ש כדמוכח בריש מס' ביצה (דף ג:) דקאמר גבי שבת סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין שטלו בי"ש רב אמר אסור וקאמר התם אמרו לו מה בין זה לעגל שטלו מן הטרפה שחיק רב ופריך אמאי שחיק רב לימא להו אוחיל ומוכן לגבי אמו לכלבים ומשני השתא מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים דתנן אם לא היתה נבלה כו' מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם והשתא אמאי לא מפרש מעמא משום דהוי מוקלה מחמת איסור וכי תימא בשוף ומלה שרמוי ליתנו מי לפני כן ותרי למה ליה לאוקמיה בכי האי גוונא לוקמה לתן לאוי להאכילו מי דהוי מוקלה מחמת איסור ומפרש ה"ר יוסף דממשנה יתירא דייק דכיון דתנא אסור למה ליה למתני מו לפי שאינו מן המוכן אלא משמע דאי ליכא טעמא דמוקלה מחמת איסור כגון בדבר שרמוי להאכילו זה לו ב"ש אסור מטעם שאינו מוכן ושומר למה שהיה שומר בתחלה: **בהמה** לרבי יהודה ברירה · לא גרסינן דתנן דבמשנה יתירא דייק דכיון דתנא אסור למה ליה למתני מו לפי שאינו מן המוכן אלא מטעם דאי ליכא טעמא דמוקלה מחמת איסור כגון בדבר שרמוי להאכילו זה לו ב"ש אסור מטעם שאינו מוכן ושומר למה שהיה שומר בתחלה: לאכילה ושומרת לגדל ביצים: **מתניא** הלוקח יין · לא גרסינן דתנן דבמשנה יתירא דייק דכיון דתנא אסור למה ליה למתני מו לפי שאינו מן המוכן אלא מטעם דאי ליכא טעמא דמוקלה מחמת איסור כגון בדבר שרמוי להאכילו זה לו ב"ש אסור מטעם שאינו מוכן ושומר למה שהיה שומר בתחלה: מפרש בפרק כל הגט (גיטין דף כה:) וכמרובה (ב"ק דף סט:) ובפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) :

התם

[לקמן פו:]

ק"ק מתי כתובות לר"

[לקמן פו:]

ביצה כ: ה: סה: שבת קנ: עמודים ס:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ונסבין וכו' ומלייה מרי דלא' :

[מיגס ד]

* בתוק ד'מוגרים הגאר מתכות הארוך אבל קתני דלר'יהודה דת"ל ברבנן

ב"ש סס: דמלי פ"ו ע"ד פרק כב: מירוגין לו: מגילה כב: גיטין כב: [מתי יומא סס: מוספתא דמלי פ"ח]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכוחם וכו' וכ"מ לית ליה וכו' · מי' תקונת מהרי"ק שרש קס : ד"ה ונסבין וכו' אבל כל זמן שלא פירש · מי' מי"מ מ"ל מ"ל דמתמה ד"ה מלגים : בא"ד והא דאמרי' כו' נגי רב ששת דמלח גרמא גרמא · מתיה לי כיון דדין דבלע מיאלי ניסא ולא יצא ע"י מלחם מם נכון דכוי מתם דם שלא פירש מ"מ אין מכשלין אותו דאמ יסוס מרגש ולע"ג :

רבינו גרשום

מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן כו' כלומר לענין נבלה והוה ליה כבלר ואסיר התם רבי יהודה אסור אבל הכא מעיקר' מוכן לאדם לעיקר שחיטה' ולאו הלכה זו כמותו מה דאמרי' שאסורה באכילה ליום ה"מ מבית בהמה בחייה לאכילה עומדת דאת אמרת הכא מעיקרא מוכן לאדם הכי ולאו הלכה זו כמותו בהמה בחייה לגדל עומדת ולאו מעיקרא מוכן לאדם [הוי] דומיא דנבלה דמעיקרא לא מוכן לכלבים ואסר ר' יהודה דאמר אם לא היתה נבלת מע"ש שאסורה היא לפי שאינה מן המוכן דמע"ש לא היתה מוכנת לאדם אסורה והלכה זו כמותו מבריתא · אי הכי בהמה לר' יהודה היכי שחטינן כלומר כיון דבהמה בחייה לגדל עומדת ולאו דמו מוכן לר' יהודה דבעי הבנה היכי שחטינן ברי"מ מוקצת הוא אלא תרע דאיכנת היתה לר' יהודה כגון הבי'עומדת לאכילה ושומדת לגדל דאכילה עומדת ולהכה זו דאסורה באכילה לר' יהודה סבירא ליה דהוא בעי הבנה מע"ש :